

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่า “การศึกษา” หมายความว่ากระบวนการความรู้เพื่อความเจริญของงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งแนวการจัดการศึกษาได้ยึดหลักการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมี

ความสำคัญที่สุดกระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและ
เต็มศักยภาพ” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 9)

กระบวนการจัดการศึกษา ต้องมีการพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การจัด
การเรียนการสอนจะต้องมุ่งเน้น ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถและประสบการณ์
เต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม). 2544 : 113)
ท่ามกลางกระแสความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในสังคมโลก ส่งผล
ให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย เครื่องมือ
เครื่องใช้ทันสมัย การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ
หลังไหลเข้าสู่ครัวเรือน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต การแลกเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว
ก่อให้เกิดผลกระทบ และเกิดปัญหาต่าง ๆ เศรษฐกิจอยู่ในสภาพวิกฤติ เกิดความผันผวนทาง
การเมือง เกิดความเสื่อมของวัฒนธรรม และศีลธรรม ระบบการศึกษาที่มีอยู่ไม่มีบทบาทหรือ
พลังเพียงพอที่จะเตรียมคน และพัฒนาศักยภาพของคนให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ประชากร
ขาดทักษะ การคิดไม่สามารถเชื่อมโยงประยุกต์ความรู้เพื่อการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมอย่างรุนแรง การเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นเริ่มตั้งแต่ปัญหาธรรมดา ไป
จนถึงขั้นซับซ้อนที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ ความคิด ทักษะ หลายสาขามาช่วยในการแก้ไขปัญหา
(ปรีชา บุญยสิริ. 2547 : 1)

จากการเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมาข้างต้น กระบวนการศึกษาต้องทำหน้าที่หลักทั้งเพื่อ
การเป็นผู้นำ และรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลให้มี
คุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ไปสู่คุณภาพตามเป้าหมาย และมี
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยน
ให้ทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมตลอดเวลา ซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน
โดยทั่วไปว่า สิ่งสำคัญที่สุดของการพัฒนากระบวนการศึกษา คือ ต้องพัฒนาครู เพราะครูต้อง
รับหน้าที่พัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่พร้อมทั้งสติ และปัญญาที่จะต้องปรับตัวให้พร้อมกับ
สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมจึงกล่าวได้ว่าครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้าง
คุณภาพ ประชากรในสังคม วิชาชีพครู จึงควรเป็นวิชาชีพของคนเก่ง คนดีในสังคม และผู้
ประกอบ วิชาชีพควรเป็นต้นแบบทางคุณธรรม จริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตน การดำรงชีวิต
และสามารถชี้นำสังคมไปในทางที่เหมาะสมที่ควร (ดิเรก พรสีมา. 2541 : 1)

จากการที่ครูมีบทบาทสำคัญทำให้ คุณภาพของครูเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อคุณภาพ
การศึกษา ทั้งนี้ เพราะชาติบ้านเมืองจะมีความเจริญมั่นคงอยู่ได้ก็เพราะประชาชนในชาติได้รับ

การพัฒนาอย่างถูกวิธี การพัฒนาคนจะดำเนินไปอย่างถูกต้องก็เพราะมีระบบการศึกษาที่ดีและระบบการศึกษาจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพก็เพราะครูมีคุณภาพ สามารถจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับศักยภาพ ของนักเรียน

จากสภาพการจัดการศึกษาท่ามกลางความไม่แน่นอนทางการเมือง ความเสื่อมทางวัฒนธรรม และศีลธรรม ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การจัดการศึกษาของไทยยังยึดครูเป็นสำคัญ ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อหา กำหนดวิธีสอน และวิธีประเมินผล ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากสิ่งที่ครูบอกจึงคิดเอง ไม่เป็น ทำไม่เป็น และไม่รู้จักวิธีแก้ไขปัญหาคด้วยตนเอง ต้องพึ่งพาคความรู้จากครูโดยตลอด ไม่มีโอกาสได้เลือกเรียนตามความสนใจ และความถนัดของตนเอง (รุ่ง แก้วแดง. 2544 : 104) กระบวนการเรียนรู้ที่ท่ากันอยู่เน้นการสอนแบบครูเป็นผู้สั่งมากเกินไป และปัญหาใหญ่ของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ ครูยังไม่ปฏิรูปการเรียนการสอน ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้เด็กไทยไม่สามารถแข่งกับประชาชน โลกได้ ดังนั้น จากนี้ไปจึงต้องมุ่งไปที่ตัวเด็ก การกระทำทุกอย่างต้องเริ่มจากเด็ก เป้าหมายสิ้นสุดที่เด็ก (สุรัฐ ศิลปะอนันต์. 2543 : 27) ครูต้องปรับเปลี่ยนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ใหม่ โดยยึดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ได้ตามศักยภาพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้แหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (พระบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม). 2544 : 113)

วิธีสอนแบบครูบอกให้นักเรียนท่องจำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ จึงใช้ไม่ได้อีกต่อไป เพราะความรู้ ที่นักเรียนควรได้รับมีมากมาย ซึ่งเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงทุกขณะ นักเรียนไม่สามารถจดจำความรู้ ได้ทั้งหมด และเมื่อจบการศึกษา ความรู้ที่ได้รับจากการท่องจำนั้น จะไม่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิตจริงของนักเรียนได้ เพราะไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งนิโคลาส และ เบนเน็ต (Nicholas Bennet) ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างชาติประจำกระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปรายงานเกี่ยวกับผู้บริหาร และครูผู้สอนในประเทศไทยว่า ไม่เคยฝึกให้เด็กคิดด้วยตนเอง ทุกอย่างจะอยู่ที่ครู ครูเป็นคนคิด และสั่งการ จุดมุ่งหมายการสอนมุ่งเน้นการสอบเอาคะแนน เป็นสำคัญ (สุภาพ เต็มรัตน์. 2541 : 6 - 7) และกาญจนา วิเศษรินทองศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ได้สรุปรายงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในจังหวัดมหาสารคามว่า ครูยังคงมีการจัดการเรียนการสอนเดิม ๆ อยู่ คือการจัดการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง (รายงานการจัดการอบรมสัมมนาทางวิชาการ

วันที่ 25 เมษายน 2552 : 25) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 (รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษา. 2551 : 20)

ปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาของไทย โดยมีแนวคิด ปรัชญาการศึกษาที่เชื่อว่า การศึกษาคือการเรียนรู้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ต้องบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล สามารถทำให้ผู้เรียนเป็นคนที่ คนเก่ง และคนมีความสุข ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 53) รวมทั้งยังเป็นรากฐานสำคัญในอันที่จะพัฒนาสังคมไทยไปสู่ความเข้มแข็ง และมีความสมดุล ทั้งในด้านของสังคม คุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์ และเอื้ออาทรต่อกัน ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544 : 45)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ผู้เรียนแต่ละคนมีคุณค่า ควรได้รับการเชื่อถือไว้วางใจ อันเป็นแนวทางผลักดันผู้เรียน ไปสู่การบรรลุศักยภาพของตน (วัฒนาพร ระเบียบทุข. 2542 : 4 - 5) โดยครูเป็นผู้จัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกซึ่งศักยภาพหรือความสามารถของตนด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by Doing) สรุปลองค้ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง ครูไม่บอกถึงความรู้ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลเพื่อแก้ปัญหาเองด้วยการสอนให้ผู้เรียนคิดมากกว่าจำ สอนให้ทำมากกว่าท่อง ทำให้ผู้เรียนกลายเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้หรือเป็นผู้นำตนเอง สามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้ และเมื่อกระบวนการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงแล้ว กระบวนการวัดผลจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) ที่ปรากฏในแบบจำลองของพฤติกรรมและผลงานเป็นหลัก แทนการใช้ข้อสอบ ที่วัดได้ แต่ความจำ เพื่อสะท้อนให้เห็นความสามารถแท้จริงของผู้เรียน ที่เป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 52)

การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ หรือเป็นคนดีนั้น ต้องเริ่มต้นที่ครูก่อน เพราะครูเป็นผู้ดำเนินการ และรับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยตรง ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติแห่งชาติ 2542 มาตรา 24 ที่บัญญัติว่า

การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพ (ฉลาด จันทรสมบัติ. 2551 : 34)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะต้องตระหนักถึงความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การเรียนการสอนที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันยังเน้นการสอนที่ยึดตัวครูเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้มีอำนาจในชั้นเรียน ครูยังยึดมั่นว่าตนเองเป็นผู้รู้มากที่สุด ผู้เรียนมีหน้าที่รับและปรับตัวให้สอดคล้องกับเนื้อหาความรู้และวิธีการของครู (สาโรช ไชยรักษ์. 2546 : 42) กระบวนการเรียนการสอนยังเป็นพฤติกรรมการถ่ายทอดเนื้อหาสาระของความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยอาศัยแบบเรียนหรือตำราที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เรียนด้วยการท่องจำ หรือจำ พฤติกรรมของผู้เรียนจะท่องได้เป็นนกแก้วนกขุนทอง ไม่สามารถคิดเอง ทำเอง ปฏิบัติเอง สร้างองค์ความรู้และแก้ปัญหาเองไม่ได้ เพราะจะมีความรู้ในวงจำกัด ในสิ่งที่ครูบอกหรือสอนเท่านั้น สำหรับการสอนจะเน้นทฤษฎีมากกว่าให้ลงมือปฏิบัติ ไม่เป็นกระบวนการให้ผู้เรียน ได้พัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะ ช่างคิด ช่างทำ ช่างสงสัย และใฝ่หาคำตอบ นอกจากนั้นยังขาดการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 25)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะต้องตระหนักถึงความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะครูผู้สอน ควรปรับเปลี่ยนวิธีการสอนจากการบรรยายบอกเล่ามาเป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เมื่อปี พ.ศ. 2538 มีการปฏิรูปการเมืองเกิดขึ้น วงการศึกษามีการ

เคลื่อนไหวให้มีการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้คือ การปฏิรูปจากเน้นวิชามาเป็นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำว่า “ผู้เรียนเป็นสำคัญ” (Student – centered) สำหรับครูคงมีความเข้าใจสับสน ในความหมาย และแนวทางปฏิบัติที่หลากหลาย เนื่องจากการดำเนินงานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ที่ผ่านมายังไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) จะพยายามรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 และมีโครงการอบรมให้ตัวแทน ของกรมต้นสังกัดต่าง ๆ นำไปขยายผลให้ความรู้แก่ครูมาแล้วหลายโครงการก็ตาม แต่ก็ยังไม่ ประสบผลสำเร็จมากนัก เนื่องจากทั้งผู้ให้และผู้รับการอบรมต่างก็ยังไม่มีความเข้าใจ ทั้งในเรื่องแนวคิดทฤษฎี และการปฏิบัติ ทำให้ผู้รับการอบรมไม่สามารถนำไปขยายผลได้ (ลัดดา ศิลา น้อย. 2543 : 35) เมื่อครูยังมีความเข้าใจอย่างหลากหลายในหลักการแนวคิด ตลอดจนวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้แต่ละคนถึงเล และ ไม่แน่ใจว่าแนวทางที่ตนปฏิบัติอยู่นั้นเป็นแนวทางที่ถูกต้องหรือไม่ ไม่มีความชัดเจนในเรื่องแนวคิดหลักการ ความหมาย ตลอดจนตัวบ่งชี้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงทำให้การสอนแบบเก่า ๆ กลับมาเป็นแนวทางหลักในการจัดการเรียนการสอนของครู

สาเหตุที่ครูยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนจากที่ครูเป็นสำคัญมาเป็นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น มีปัจจัยหลายอย่างแต่สาเหตุสำคัญคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจและขาดแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินการ นับเป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจที่แม้เวลาจะผ่านไปกว่า 20 ปี แล้วที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร แต่แนวคิดในเรื่องการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็ยังคงอยู่ แสดงให้เห็นว่าแนวคิดดังกล่าวยังไม่ได้เกิดผลในทางปฏิบัติในระดับที่น่าพอใจ (ทิศนา แคมมณี. 2542 : 24)

ผู้วิจัยได้ไปสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนภายในศูนย์การศึกษาคุณภาพโลกก่อนหนองโน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 จำนวน 8 โรงเรียน จากการสังเกตการเรียนการสอน พบว่า ครูยังใช้วิธีการสอน โดยยึดครู เป็นสำคัญ ยังไม่เปลี่ยนวิธีการสอนเป็นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอน นักเรียนไม่สนใจการเรียนเพราะใช้เทคนิคการสอนแบบบอกความรู้นักเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของการทดสอบ เห็นได้จากคะแนนสอบ N T วิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้านกุดแคน ได้คะแนนเฉลี่ย 71.67 โรงเรียนหัวช้างหนองแสงได้คะแนน 63.64 โรงเรียนบ้านหนองโจดสวนมอนได้คะแนนเฉลี่ย 57.33 โรงเรียนบ้านภูดินได้คะแนนเฉลี่ย 56.67 โรงเรียนบ้าน

โลกก่อได้คะแนนเฉลี่ย 50.13 โรงเรียนบ้านนาคเขียนได้คะแนนเฉลี่ย 49.52 โรงเรียนบ้านหนองหินได้คะแนนเฉลี่ย 40.04 และ โรงเรียนบ้านหนองโนอีดำได้คะแนนเฉลี่ย 21.67 ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้คะแนนเฉลี่ย 47.34 และระดับประเทศได้คะแนนเฉลี่ย 46.51 และจากการประเมินคุณภาพทางการศึกษา ของ สมศ. ผลการประเมินภายนอกรอบที่ 2 จากข้อมูลการประเมิน สมศ. ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ผลการประเมินด้านผู้เรียน ปรากฏ ดังนี้ คือ มาตรฐาน ที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้คะแนนเฉลี่ย 2.73 ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้ และ มาตรฐานที่ 6 นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ได้คะแนนเฉลี่ย 2.90 ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งผลการประเมินระดับคุณภาพการศึกษาของ สมศ. ผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น หากมีการสร้างรูปแบบการพัฒนาคูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะช่วยให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำกับ ติดตาม และตัดสินใจทางด้านการบริหารได้อีกด้วย (เขตพื้นที่ศึกษามหาสารคาม เขต 1 มหาสารคาม. 2552 : 45)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้วนำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาคูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนำไปทดลองใช้เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอันจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

คำถามการวิจัย

1. มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. รูปแบบการพัฒนาคูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรเป็นอย่างไร
3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในจังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 3 เขต พื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 เขต 2 และ เขต 3
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีคุณภาพ
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาคูเพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (กล่าวไว้ในบทที่ 2) ผู้วิจัยนำมาเป็นสมมติฐานเพื่อใช้ทดสอบความถูกต้องของทฤษฎีได้ว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่
  - 1.1 ปัจจัยด้านการพัฒนาคู
    - 1.1.1 ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการประชุม อบรม และสัมมนา
    - 1.1.2 ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้ และทักษะด้านคอมพิวเตอร์
    - 1.1.3 ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการสอน สร้างนวัตกรรม และการทำวิจัย
    - 1.1.4 โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาบุคลากร
    - 1.1.5 การจัดสวัสดิการเครือข่ายการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคู
  - 1.2 ปัจจัยด้านเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 1.3 ปัจจัยด้านความพึงพอใจในงานของครู
  - 1.4 ปัจจัยด้านการสนับสนุนการทำงานของครู
  - 1.5 ปัจจัยด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพครู
2. หลังจากทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน

ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้ว ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ถูกต้อง และมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบเขตการวิจัย

1. พื้นที่เป้าหมาย เป็นการศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 3 เขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 เขต 2 และเขต 3

2. ขั้นตอนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการสร้างรูปแบบการพัฒนาคูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ระยะที่ 3 เป็นการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มทดลองคือครู สังกัดโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ศูนย์การศึกษาคุณภาพ โคกก่อหนองโน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

3. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 1

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1) ประชากร ได้แก่ ครูที่ทำการสอนภายในโรงเรียนในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 7,926 คน (บัญชีวิเคราะห์อัตรากำลังครู) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. 2552 : 1-7)

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ทำการสอนภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ทั้ง 3 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวนครูทั้งหมด 7,926 คน โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamana. 1973 :

727) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน

3.1.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ

1.1) ปัจจัยด้านการพัฒนาคู

1.1.1) ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการประชุม อบรม และสัมมนา

1.1.2) ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้ และทักษะด้าน

คอมพิวเตอร์

และการทำวิจัยในชั้นเรียน

1.1.3) ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการสอน สร้างนวัตกรรม

1.1.4) โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาบุคลากร

1.1.5) การจัดสวัสดิการเครือข่ายการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาครู

1.2) ปัจจัยด้านเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3) ปัจจัยด้านความพึงพอใจในงานของครู

1.4) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการทำงานของครู

1.5) ปัจจัยด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพครู

2) ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นผลลัพธ์ คือ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างถูกต้อง และครูมีความพึงพอใจในงานของครู

3.2 กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 2 ได้แก่

ผู้บริหารดีเด่น ครูผู้สอนดีเด่น ศิษยานิเทศก์ ครูชำนาญการพิเศษ ครูต้นแบบ และ ครูแกนนำ จำนวน 30 คน ผ่านผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ใช้วิธีการเลือก สุ่มอย่างง่าย โดยวิธีนำรายชื่อกลุ่มเป้าหมาย ซึ่ง ได้แก่ผู้บริหารดีเด่น ครูผู้สอนดีเด่น ศิษยานิเทศก์ ครูชำนาญการพิเศษ ครูต้นแบบและครูแกนนำ จำนวน 430 คน มาจัดทำสลาก และจับรายชื่อกลุ่มละ 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

3.3 กลุ่มทดลองและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 3

3.3.1 กลุ่มทดลอง ได้แก่ ครูที่ทำการสอนใน โรงเรียนที่สังกัดในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ศูนย์คุณภาพการศึกษา โคกก่อหนองโน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 คน

3.3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นผลลัพธ์ คือ

2.1) ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2) ครูมีพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3) ครูสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ได้ถูกต้อง

2.4) ครูมีความพึงพอใจในงานของครู

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสร้างรูปแบบการพัฒนา หมายถึง การแสวงหาองค์ประกอบ วิธีการที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาครูผู้สอนในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม ทั้ง 3 เขตพื้นที่ การศึกษา คือ เขต 1 เขต 2 และ เขต 3 โดยนำกระบวนการและขั้นตอน 3 ระยะคือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การทดลองใช้ประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผ่านกระบวนการ 3 ระยะแล้วจะได้รูปแบบการพัฒนาครูที่สอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเกิดขึ้น

2. การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นสำคัญมาเป็นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยวิธีการหรือกระบวนการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครูตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนเป็นแกนกลางของการสร้างการมีส่วนร่วมรู้ ร่วมคิด ร่วมกระทำระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับครูผู้สอนด้วยการใช้ยุทธวิธีที่หลากหลายและยืดหยุ่น คำนึงถึงความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียน โดยครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ร่วมวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมความคิดและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับศักยภาพ ความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

4. ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง เนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยวัดจากการทำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ชนิดเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.35 – 0.67 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.45 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.85

5. พฤติกรรมครู หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ซึ่งวัดได้จาก แบบสอบถามพฤติกรรมของครู โดยสอบถามจาก

นักเรียน และสอบถามพฤติกรรมการสอนของครูจากวิชาการ โรงเรียน เป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่น 0.96

6. คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงความสามารถ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินคุณภาพ ของแผนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.93

7. ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมให้จัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง สาเหตุที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ประกอบด้วย

7.1 ปัจจัยด้านการพัฒนาครู หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้พัฒนา ตนเอง เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้อย่าง เหมาะสม ประกอบด้วย

7.1.1 ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการประชุม อบรม และสัมมนา หมายถึง การที่โรงเรียนส่งครูเข้าประชุม อบรม และสัมมนา เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

7.1.2 ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้ และมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ หมายถึง การที่โรงเรียนส่งครูเข้ารับการอบรมคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

7.1.3 ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน สร้างนวัตกรรม และทำการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ครูได้รับการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยการ สร้างนวัตกรรม และทำการวิจัยในชั้นเรียนจากภายในสถานศึกษา

7.1.4 โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน หมายถึง ครูได้พัฒนา ตนเองจากการไปศึกษาดูงานจากโรงเรียนต้นแบบที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ

7.1.5 การจัดสวัสดิการ เครื่องอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการพัฒนาครู หมายถึง การที่โรงเรียนได้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร และสร้างเครือข่ายความรู้กับ หน่วยงานภายนอก และมีการจัดให้ครูไปศึกษาดูงานนอกสถานศึกษา

7.2 ปัจจัยด้านเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความนิยมชมชอบของครูผู้สอน ที่มีต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อครูได้ พบเห็น หรือปฏิบัติการสอนตามแนวคิด หลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นความรู้สึกที่มีต่อการสอนสามารถ

แสดงออกได้ 2 ลักษณะคือ ลักษณะทางบวก (Positive) คือ ลักษณะที่แสดงถึงความพอใจ เห็นด้วย นิยมชมชอบ และสนับสนุนต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับลักษณะทางลบ (Negative) คือ ลักษณะที่แสดงถึงความเบื่อหน่าย ไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ส่งเสริม และไม่สนับสนุนต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

7.3 ปัจจัยด้านพึงพอใจในการทำงานของครู หมายถึง ความรู้สึกโดยรวมของครู ที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขที่เกิดจากการทำงาน และได้รับผลตอบแทน มีประเด็นการวัด 8 ประเด็น ได้แก่ การใช้ความรู้ความสามารถ การบรรลุผลสำเร็จ ความก้าวหน้า การได้รับการยอมรับ ผลประโยชน์เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และการปกครองบังคับบัญชา (ปรากฏในแบบสอบถามในระยษะทดลองที่ 1)

7.4 ปัจจัยการสนับสนุนการทำงานของครู หมายถึง การช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลกับผู้เรียน สนับสนุน การทำงานของครูในด้าน ต่าง ๆ ได้แก่ ด้านข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีการศึกษา ด้าน ความสามัคคีของหมู่คณะ และด้านความร่วมมือกับองค์กรในชุมชน แบ่งประเด็นการวัดเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ จัดทำข้อมูลข่าวสาร และเอกสารทางวิชาการของโรงเรียน การสนับสนุน ทรัพยากร และเทคโนโลยีทางการศึกษา ความสามัคคีของหมู่คณะ และความร่วมมือกับองค์กรใน ชุมชน

7.5 ปัจจัยด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพ หมายถึง ความรู้ความสามารถของครู ที่ทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี ประสิทธิภาพซึ่งครูควรมีความรู้ในเรื่องของหลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถ ปฏิบัติตนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่เสมอ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ ทำวิจัยเพื่อนำผลการวิจัย มาปรับปรุงกระบวนการสอนของตนเอง และการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งมีประเด็น การวัด 4 ประเด็น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการ จัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนนำมาผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา หมายถึง ความสามารถ ของครูในการสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

8. ครู หมายถึง ข้าราชการครู หรือครูที่ทำหน้าที่หลักในด้านการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัด มหาสารคาม ทั้ง 3 เขตพื้นที่ การศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้รู้มือการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของจังหวัดมหาสารคามที่มีความเหมาะสม
2. ได้รู้รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จนสามารถแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู จากการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้
3. ได้สารสนเทศว่าด้วยปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ครูสามารถสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้และนักเรียนได้รับการพัฒนาทุก ๆ ด้าน
5. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ในศูนย์ คุณภาพการศึกษาโลกก่อนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามดีขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนา ความดี เก่ง ควบคู่คุณธรรม และมีความสุขอย่างครบถ้วน